

חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, תשכ"ב-1962 *

פרק ראשון: כשרות משפטיות

1. כל אדם כשר לזכויות ולחובות מגמר לידתו ועד מותו. כשרות לזכויות ולחובות
2. כל אדם כשר לפעולות משפטיות, זולת אם נשללה או הוגבלה כשרות זו בחוק או בפסק דין של בית משפט. כשרות לפעולות משפטיות
3. אדם שלא מלאו לו 18 שנה הוא קטין; אדם שמלאו לו 18 שנה הוא בוגר. קטינות ובגירות
4. פעולה משפטית של קטין טעונה הסכמת נציגו; ההסכמה יכולה להינתן מראש או למפרע לפעולה מסויימת או לסוג מסויים של פעולות. יכול נציגו של קטין לבטל הסכמתו לפעולה כל עוד לא נעשתה הפעולה. פעולות של קטין
5. פעולה משפטית של קטין שנעשתה שלא בהסכמת נציגו ניתנת לביטול –
 (1) על ידי נציגו, ואם אין לקטין נציג – על ידי היועץ המשפטי לממשלה, תוך חודש ימים לאחר שנודע להם על הפעולה;
 (2) אם לא נודע לנציג או ליועץ המשפטי לממשלה על הפעולה – על ידי הקטין, תוך חודש ימים לאחר שהיה לבגיר. ביטול פעולות של קטין
6. פעולה משפטית של קטין שדרכם של קטינים בגילו לעשות כמותו, וכן פעולה משפטית בין קטין לבין אדם שלא ידע ולא היה עליו לדעת שהוא קטין, אינה ניתנת לביטול כאמור בסעיף 5, אף שנעשתה שלא בהסכמת נציגו, אלא אם היה בה משום נזק של ממש לקטין או לרכושו. סייג לביטול פעולות
7. פעולה משפטית של קטין טעונה אישור בית המשפט אם היתה טעונה אישורי כזה אילו נעשתה בידי נציגו; ואין תוקף לפעולה כל עוד לא בא עליה אישור בית המשפט. פעולות טעונות אישור בית המשפט
8. אדם שמחמת מחלת נפש או ליקוי בשכלו אינו מסוגל לדאוג לעניניו, רשאי בית המשפט, לבקשת בן-זוגו או קרובו או לבקשת היועץ המשפטי לממשלה או בא כוחו, ולאחר ששמע את האדם או נציגו, להכריזו פסול-דין. הכרזת פסלות
9. על פעולה משפטית של מי שהוכרז פסול-דין יחולו, בשינויים המחוייבים, הוראות הסעיפים 4 עד 7. פעולות של פסול-דין
10. אדם שהוכרז פסול-דין, רשאי בית המשפט, לבקשתו, לבקשת בן-זוגו או קרובו או לבקשת היועץ המשפטי לממשלה או בא-כוחו, ולאחר ששמע את פסול-הדין, לבטל את הכרזת הפסלות אם מצא שההכרזה לא היתה מוצדקת או שהתנאים להכרזה חדלו להתקיים. ביטול ההכרזה
11. כל מקום שמדובר בו, בניב כל שהוא, באדם בגיל פלוני, ייחשב גילו מתחילת היום בו הוא נולד, והוא כשאין כוונה אחרת מפורשת או משתמעת; יום מתחיל עם שקיעת החמה של היום שלפניו ונגמר עם שקיעת החמה של אותו יום. חישוב גיל
12. ידועה שנת לידתו של אדם ולא ידוע יום לידתו, חזקה שנוולד באחד בניסן של אותה שנה; ידוע חודש לידתו של אדם ולא ידוע יום לידתו, חזקה שנוולד ביום החמישה עשר של אותו חודש. חזקת תאריך הלידה

* נתקבל בכנסת ביום ז' באב תשכ"ב (7 באוגוסט 1962); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בה"ח 456, תשכ"א, עמ' 170.

13. הוראות פרק זה אינן חלות על כשרותו של אדם לפעולות הקובעות או משנות את מעמדו האישי, ואינן גורעות מכל דין הקובע לענין פלוני גיל כשרות או תוצאות של שלילת כשרות או הגבלתה או הקובע תוצאות של הצהרת מוות.

פרק שני : הורים וילדיהם הקטינים

14. ההורים הם האפוטרופסים הטבעיים של ילדיהם הקטינים. מעמד ההורים
15. אפוטרופסות ההורים כוללת את החובה והזכות לדאוג לצרכי הקטין, לרבות חינוכו, לימודיו, הכשרתו לעבודה ולמשלח-יד ועבודתו, וכן שמירת נכסיו, ניהולם ופיתוחם; וצמודה לה הרשות להחזיק בקטין ולקבוע את מקום מגוריו, והסמכות לייצגו. תפקידי ההורים
16. הקטין חייב, תוך כיבוד אב ואם, לציית להוריו בכל ענין הנתון לאפוטרופסותם. חובת ציות הקטין
17. באפוטרופסותם לקטין חייבים ההורים לנהוג לטובת הקטין כדרך שהורים מסורים היו נוהגים בנסיבות הענין. קנה מידה לחובת ההורים
18. בכל ענין הנתון לאפוטרופסותם חייבים שני ההורים לפעול תוך הסכמה; הסכמתו של אחד מהם לפעולתו של רעהו יכולה להינתן מראש או למפרע, בפירוש או מכללא, לענין מסויים או באופן כללי; וחזקה על הורה שהסכים לפעולת רעהו כל עוד לא הוכח היפוכו של דבר. בענין שאינו סובל דיחוי רשאי כל אחד מההורים לפעול על דעת עצמו. שיתוף בין ההורים
19. לא באו ההורים לידי הסכמה ביניהם בענין הנוגע לרכוש הקטין, רשאי כל אחד מהם לפנות לבית המשפט והוא יכריע בדבר. לא באו ההורים לידי הסכמה ביניהם בענין אחר הנתון לאפוטרופסותם, רשאים הם יחד לפנות לבית המשפט, ובית המשפט, אם לא עלה בידו להביאם לידי הסכמה ואם ראה שיש מקום להכריע בדבר, יכריע הוא בעצמו או יטיל את ההכרעה על מי שימצא לנכון. הכרעת בית המשפט
20. ואלה הפעולות שבהן אין ההורים מוסמכים לייצג את הקטין בלי שבית המשפט אישרן מראש:
- (1) העברה, שעבוד, חלוקה או חיסול של יחידה משקית בחקלאות, בתעשייה, במלאכה או במסחר, או של דירה;
 - (2) פעולה שתקפה תלוי ברישום בפנקס המתנהל על פי חוק;
 - (3) נתינת מתנות, זולת מתנות ותרומות הניתנות לפי הנהוג בנסיבות הענין;
 - (4) נתינת ערבות;
 - (5) פעולה משפטית בין הקטין לבין הוריו או קרובי הוריו, זולת קבלת מתנות הניתנות לקטין.
21. פעולה של הורים הטעונה אישור לפי סעיף 20 (5) תהא בת-תוקף אף באין אישור כזה אם נעשתה כלפי אדם שלא ידע ולא היה עליו לדעת שהיא טעונה אישור. הגנת צד שלישי
22. ההורים לא ישאו באחריות לנזק שגרמו לקטין תוך מילוי תפקידי אפוטרופסותם, אלא אם פעלו שלא בתום לב או לא נתכוונו לטובת הקטין; הם לא ישאו באחריות לנזק שגרמו לרכושו של הקטין תוך מילוי תפקידי אפוטרופסותם, אם פעלו בתום לב ונתכוונו לטובת הקטין. אחריות ההורים
23. קטין הסמוך על שולחן הוריו ויש לו הכנסות מעבודתו או מכל מקור אחר, הכנסותיו ישמשו, במידה נאותה לפי הנהוג בנסיבות דומות, לקיום משק הבית המשפחתי ולסיפוק הכנסות הקטין ונכסיו

צרכי הקטין עצמו; אולם נכסיו של הקטין לא ישמשו למטרות אלה, אלא במידה שבית המשפט אישר שההורים אינם יכולים לקיים את משק הבית המשפחתי ולספק צרכי הקטין.

הסכם בין הורים
החיים בנפרד

24. היו הורי הקטין חיים בנפרד – בין שנישואיהם אויבו, הותרו או הופקעו ובין שעדיין קיימים – רשאים הם להסכים ביניהם על מי מהם תהיה האפוטרופוסות לקטין, כולה או מקצתה, מי מהם יחזיק בקטין, ומה יהיו זכויות ההורה שלא יחזיק בקטין לבוא עמו במגע; הסכם כזה טעון אישור בית המשפט, ומשאושר, דינו – לכל ענין זולת ערעור – כדין החלטת בית המשפט.

25. לא באו ההורים לידי הסכם כאמור בסעיף 24, או שבאו לידי הסכם אך ההסכם לא בוצע, רשאי בית המשפט לקבוע את הענינים האמורים בסעיף 24 כפי שייראה לו לטובת הקטין, ובלבד שילדים עד גיל 6 יהיו אצל אמם אם אין סיבות מיוחדות להורות אחרת.

קביעת בית
המשפט באין
הסכם בין ההורים

26. הורה שאינו מסוגל למלא חובותיו לפי פרק זה בנוגע לרכושו של ילדו הקטין, או מזניח חובות אלה, או שגשפת ממנו סכנה לרכושו של הקטין, רשאי בית המשפט להורות שיחולו עליו, בשינויים המחוייבים, ההוראות החלות על אפוטרופוסות לפי הסעיפים 44, 50 עד 54, 58 ו-59, כולן או מקצתן.

הורה שאינו מסוגל
למלא חובות

27. הורה של קטין שבית משפט שלום נקט כלפיו בדרך האמורה בסעיף 3 (3) או (4) לחוק הנוער (טיפול והגנה), תש"ך-1960¹, רשאי בית המשפט לשלול ממנו את אפוטרופוסותו על הקטין או להגבילה.

הורה של קטין
שהוצא ממשורתו

28. מת אחד ההורים, תהא האפוטרופוסות על הקטין להורה השני; ואולם רשאי בית המשפט, בנוסף על אותו הורה, למנות לקטין אפוטרופוס באופן כללי או לענינים שיקבע בית המשפט; והוא הדין אם אחד ההורים הוכרז פסול-דין, או שאינו מסוגל למלא חובותיו לפי פרק זה, או שהאפוטרופוסות לקטין גשלה ממנו על ידי בית המשפט, וכן אם אחד ההורים אינו ידוע, או שלא היה גשוי להורה השני ולא הכיר בקטין כבילדו.

הורה שמת

29. הוגבלה אפוטרופוסותו של אחד ההורים, רשאי בית המשפט, בנוסף על ההורים, למנות לקטין אפוטרופוס לענינים שיקבע.

הורה
שאפוטרופוסותו
הוגבלה

30. לא ימנה בית המשפט אפוטרופוס בנוסף על הורה, אלא אם ראה סיבה מיוחדת לכך לטובת הקטין ולאחר שניחנה הזדמנות להורה להשמיע טענותיו; מונה אפוטרופוס כאמור, יחולו הוראות הסעיפים 45 ו-46 בשינויים המחוייבים.

סייגים לסעיפים
28, 29

31. מי שהקנה לקטין נכס במתנה או בצוואה והתנה שניהול הנכס יהיה בידי אחד מהורי הקטין בלבד או בידי אדם זולת הורי הקטין, תנאו קיים על אף האמור בפרק זה; צויין אדם זולת ההורים לנהל נכס כזה, יחולו עליו הוראות הפרק השלישי, כולל סעיף 64.

נכסים שאינם
בהנהלת ההורים

32. הוראות פרק זה אינן גורעות מחובת ההורים לתשלום מזונות לילדיהם הקטנים לפי הוראות חוק לתיקון דיני המשפחה (מזונות), תשי"ט-1959².

שמירת דינים

פרק שלישי: האפוטרופוסים על פי מינוי

33. בית המשפט רשאי למנות אפוטרופוס –
(1) לקטין ששני הוריו מתו או שהוכרזו פסול-דין או שהאפוטרופוסות לקטין גשלה מהם לפי סעיף 27;

אימתי יתמנה
אפוטרופוס

1 ס"ח 311, תש"ך, עמ' 52.
2 ס"ח 276, תשי"ט, עמ' 72.

(2) לקטין – בנסיבות האמורות בסעיף 28 או בסעיף 29;

(3) לפסול-דין;

(4) לאדם אחר שאינו יכול, דרך קבע או דרך ארעי, לדאוג לעניניו, כולם או

מקצתם, ואין מי שמוסמך ומוכן לדאוג להם במקומו;

(5) לאדם שאין עדיין אפשרות לזהותו;

(6) לעובר.

34. יכול להתמנות אפוטרופוס אחד מאלה:

(1) יחיד;

(2) תאגיד;

(3) האפוטרופוס הכללי.

מינה בית המשפט תאגיד להיות אפוטרופוס, רשאי הוא לקבוע יחיד שיבצע את תפקידי האפוטרופוס מטעם התאגיד.

עדיפות בבחירת
האפוטרופוס

35. בית המשפט ימנה לאפוטרופוס מי שנראה לו בנסיבות הענין מתאים ביותר לטובת החסוי.

שמיעת החסוי על
ידי בית המשפט

36. לפני מינוי האפוטרופוס ישמע בית המשפט את דעת החסוי אם הוא מסוגל להבין בדבר וניתן לברר דעתו.

הסכמת
האפוטרופוס

37. לא יתמנה אפוטרופוס אלא מי שהביע לבית המשפט את הסכמתו לכך.

תפקידי
האפוטרופוס
לקטין ולפסול-דין

38. אפוטרופוס של קטין חייב לדאוג לצרכי הקטין, לרבות חינוכו, לימודיו, הכשרתו לעבודה ולמשלח-יד ועבודתו, וכן חייב הוא בשמירת נכסי הקטין, ניהולם ופיתוחם; הוא רשאי להחזיק בקטין ולקבוע את מקום מגוריו והוא מוסמך לייצגו; והכל אם לא הגביל בית המשפט את תפקידי האפוטרופוס. והוא הדין, בשינויים המחוייבים, באפוטרופוס של פסול-דין.

תפקידי של
אפוטרופוס אחר

39. אפוטרופוס שאינו של קטין או של פסול-דין חייב לדאוג לענינים שנמסרו לו על-ידי בית המשפט.

פטור ממונות

40. אין במינוי אדם כאפוטרופוס כדי לחייבו במזונותיו של החסוי.

קנה מידה
לאפוטרופוסות

41. במילוי תפקידי חייב האפוטרופוס לנהוג לטובת החסוי כדרך שאדם מסור היה נוהג בנסיבות הענין.

הקשר עם החסוי

42. בעניני האפוטרופוסות חייב האפוטרופוס לשמוע את דעת החסוי אם הוא מסוגל להבין בדבר וניתן לברר דעתו.

ציות להוראות
האפוטרופוס

43. החסוי חייב למלא אחרי הוראות האפוטרופוס בעניני האפוטרופוסות שנקבעו על-ידי בית המשפט.

הוראות
בית-המשפט

44. בית המשפט רשאי, בכל עת, לבקשתו של האפוטרופוס או של היועץ המשפטי לממשל-לה או בא-כוחו או של צד מעונין ואף מיזמתו הוא, לתת לאפוטרופוס הוראות בכל ענין הנוגע למילוי תפקידי; וכן רשאי בית המשפט, לבקשת האפוטרופוס, לאשר פעולה שעשה.

מינוי אפוטרופוסים
אחרים

45. בית המשפט רשאי אם ראה סיבה מיוחדת לכך, למנות לחסוי יותר מאפוטרופוס אחד; משעשה כן, יחליט בית המשפט אם להטיל את תפקידי האפוטרופוסות על האפוטרופוסים במשותף או לחלקם ביניהם.

46. הטיל בית המשפט תפקידי אפוטרופסות על שני אפוטרופסים או יותר במשותף, יתולו ההוראות הבאות זולת אם הורה בית המשפט אחרת:

- (1) האפוטרופסים חייבים לפעול תוך הסכמה; בענין שדעותיהם חלוקות, יפעלו כפי שיחליט בית המשפט;
- (2) פעולה של אחד או של אחדים מן האפוטרופסים טעונה הסכמת האחרים או אישור בית המשפט, מראש או למפרע;
- (3) בענין שאינו סובל דיחוי רשאי כל אחד מהאפוטרופסים לפעול על דעת עצמו;
- (4) האפוטרופסים אחראים לחסוי יחד ולחוד;
- (5) נתפנה מקומו של אחד מן האפוטרופסים או שחדל לפעול, זמנית או לצמיתות, חייבים האחרים להודיע על כך מיד לבית המשפט, והם חייבים ומוסמכים להמשיך בתפקידיהם כל עוד לא קבע בית המשפט אחרת.

47. האפוטרופוס מוסמך לעשות כל הדרוש למילוי תפקידיו; בפעולות המגויות להלן אין הוא מוסמך לייצג את הקטין מבלי שבית המשפט אישרן מראש:

- (1) העברה, שעבוד, חלוקה או חיסול של יחידה משקית בחקלאות, בתעשייה, במלאכה או במסחר, או של דירה;
- (2) השכרה שחוקי הגנת הדייר חלים עליה;
- (3) פעולה שתקפה תלוי ברישום בפנקס המתנהל על-פי חוק;
- (4) גתינת מתנות זולת מתנות ותרומות הניתנות לפי הנהוג בנסיבות הענין;
- (5) גתינת ערבות;
- (6) פעולה אחרת שבית המשפט קבע, בצו המיניו או לאחר מכן, כטעונה אישור כאמור.

סמכויות
האפוטרופוס
ואישור
בית המשפט

48. בפעולה משפטית בין החסוי לבין האפוטרופוס, בן זוגו או קרוביו של האפוטרופוס, זולת מתנות הניתנות לחסוי, ובפעולה משפטית בין החסוי לבין חסוי אחר של אותו אפוטרופוס, אין האפוטרופוס מוסמך לייצג את החסוי מבלי שבית המשפט או אפוטרופוס אחר שנתמנה למטרה זו אישרן מראש.

פעולות שיש בהן
ניגוד אינטרסים

49. פעולה של אפוטרופוס הטעונה הסכמה או אישור לפי סעיף 46 (2) וסעיף 47 (6) תהא בת-תוקף אף באין הסכמה או אישור כזה אם נעשתה כלפי אדם שלא ידע ולא היה עליו לדעת שהיא טעונה הסכמה או אישור.

הגנת צד שלישי

50. כספי החסוי, במידה שאינם דרושים לצרכיו השוטפים, חייב האפוטרופוס להחזיקם או להשקיעם כדרוש לשם שמירת הקרן והבטחת פירות באחד הדרכים שקבע לכך שר המשפטים בתקנות או בדרך שהורה בית המשפט.

השקעות

51. האפוטרופוס חייב להגיש לבית המשפט, תוך שלושים יום מיום מינויו, פרטה של נכסי החסוי, כולל חובותיו, זולת אם פטר אותו בית המשפט מחובה זו או קבע מועד אחר להגשת הפרטה; בית המשפט רשאי להורות שהפרטה תיערך על ידי האפוטרופוס הכללי או באישורו.

פרטה

52. בית המשפט רשאי להורות —

- (1) שהאפוטרופוס יגיש לבית המשפט, במועד שקבע, שומת שוויים של נכסי החסוי, ערוכה לתאריך שקבע בית המשפט;
- (2) שהשומה האמורה תיערך על-ידי שמאי או על-ידי אדם אחר כפי שקבע בית המשפט.

הוראות בנוגע
לשומה

53. האפוטרופוס חייב, בכל עניני האפוטרופסות, לנהל חשבונות, להגיש לבית המשפט דין וחשבון כפי שיוורה, אך לפחות אחת לשנה ובגמר תפקידו או בפקיעת האפוטרופסות, ולהמציא לבית המשפט ידיעות מלאות לפי דרישתו. שר המשפטים רשאי להתקין תקנות בדבר החשבונות שעל אפוטרופוסים לנהל.
54. בבדיקת הפרטה, החשבונות, הדינים וחשבונות והידיעות לפי הסעיפים 51 עד 53 רשאי בית המשפט להיעזר במי שימצא לנכון וכן רשאי הוא להטיל בקשר לכך תפקידים על האפוטרופוס הכללי.
55. הוצאות הסבירות שהאפוטרופוס הוציא במילוי תפקידו חלות על החסוי, ורשאי האפוטרופוס להחזירן לעצמו מנכסי החסוי.
56. בית המשפט רשאי לקבוע לאפוטרופוס שכר אם ראה טעם לכך בנסיבות הענין; שכר האפוטרופוס שנקבע על ידי בית המשפט חל על החסוי ורשאי האפוטרופוס לקבלו מנכסי החסוי.
57. האפוטרופוס אחראי לנזק שגרם לחסוי או לרכושו. בית המשפט רשאי לפטרו מאחריותו, כולה או מקצתה, אם פעל בתום לב ונתכוון לטובת החסוי. האפוטרופוס אינו נושא באחריות אם פעל בתום לב לפי הוראות בית המשפט או קיבל אישורו, אם מראש ואם למפרע.
58. בית המשפט רשאי, לפני מינויו של אפוטרופוס או אחרי כן, לדרוש שהאפוטרופוס ישעבד נכסים או ימציא ערכות להבטחת מילוי תפקידו וחובותיו, ורשאי בית המשפט, בכל עת, לדרוש ערובה נוספת או לשחרר ערובה שניחנה, כולה או מקצתה.
59. ערובה לפי סעיף 58 תינתן לזכות החסוי, והאפוטרופוס הכללי מוסמך לייצגו בכל הנוגע למימושה.
60. האפוטרופוס רשאי, על-ידי הודעה בכתב לבית המשפט, להתפטר מתפקידו; ההתפטרות אינה תופסת אלא אם בא עליה אישור בית המשפט ומן היום שנקבע לכך באישור.
61. בית המשפט רשאי לפטר אפוטרופוס אם לא מילא תפקידו כראוי או אם ראה בית המשפט סיבה אחרת לפיטוריו.
62. אפוטרופסות על קטין פוקעת בהגיעו לבגירות; על פסול-דין – עם ביטול פסלותו על-ידי בית המשפט; על מי שאינו קטין או פסול דין – אם קבע בית המשפט שחדלו סיבות האפוטרופסות או שהושגה מטרתה; פקיעת אפוטרופסות כזאת היא מן היום שנקבע לכך על-ידי בית המשפט; אפוטרופסות על כל אדם פוקעת במות החסוי.
63. בהתפטרותו ובפיטוריו של האפוטרופוס ובפקיעת האפוטרופסות חייב האפוטרופוס – ובמותו חייבים יורשיו – למסור לחסוי או למי שקבע בית המשפט את נכסי החסוי הנמצאים בידו או בפיקוחו, ואת המסמכים הנוגעים לנכסים אלה; ורשאי בית המשפט להורות שהאפוטרופוס יהא חייב ומוסמך לסיים פעולות שבית המשפט קבע, במידה שהדבר דרוש לטובת החסוי או רכושו.
64. מתו הורי החסוי או אחד מהוריו או בן זוגו, ובצוותאם ציינו שמו של אפוטרופוס של הורו בענין מהענינים הנתונים לפי פרק זה לשיקול הדעת של בית המשפט או של האפוטרופוס, יפעלו בית המשפט והאפוטרופוס בהתאם להוראות אלה שבצוואה, אם קיימה כדין, זולת אם ראו שטובת החסוי דורשת לסטות מהן; אין בסעיף זה כדי לגרוע מהוראות סעיף 28 בנוגע לאפוטרופסותו של ההורה שנשאר בחיים.

האפוטרופוס
הכללי
כאפוטרופוס

65. נתמנה האפוטרופוס הכללי כאפוטרופוס, לא יחולו הוראות הסעיפים 37, 51 סיפה, 54 סי' פה, 58, 59 ו-60.

אפוטרופוס שהיה
פגם במינויו

66. פעולה של אפוטרופוס תהא בת-תוקף אף שהיה פגם במינויו, אם נעשתה כלפי אדם שלא ידע ולא היה עליו לדעת על הפגם.

אפוטרופוס
למעשה

67. מי שפועל כאפוטרופוס, חובותיו ואחריותו כלפי החסוי יהיו לפי הוראות פרק זה, אף אם לא נתמנה כלל או שהיה פגם במינויו או שהתפטר או פוטר או שפקעה אפוטרופותו.

פרק רביעי: הוראות שונות

סמכות כללית
לאמצעי שמירה

68. בית המשפט רשאי, בכל עת, לבקשת היועץ המשפטי לממשלה או בא-כוחו או לבקשת צד מעוניין ואף מיזמתו הוא, לנקוט אמצעים זמניים הנראים לו לשמירת עניניו של קטין, של פסול-דין, של חסוי ושל אדם הזקוק לאפוטרופוס, אם על-ידי מינוי אפוטרופוס זמני או אפוטרופוס-לדין, ואם בדרך אחרת; וכן רשאי בית המשפט לעשות, אם הקטין, פסול-הדין, החסוי או האדם הזקוק לאפוטרופוס פנה אליו בעצמו.

מעמד היועץ
המשפטי לממשלה

69. היועץ המשפטי לממשלה או בא-כוחו רשאים, אם הם סבורים שטובתו של קטין, של פסול-דין, של חסוי או של אדם הזקוק לאפוטרופוס או טובת הכלל מחייבת זאת, לפתוח בכל הליך משפטי, כולל ערעור, לפי חוק זה וכן להתייצב ולטעון בכל הליך כזה.

מעמדו של פקיד
סעד

70. פקיד סעד שנתמנה לענין חוק הסעד (סדרי דין בעניני קטינים, חולי נפש ונעדרים), תשט"ו-1955³, רשאי כענין לפי חוק זה שאינו תלוי ועומד בכית המשפט ואם ראה צורך בכך להגנתו של קטין, של פסול-דין, של חסוי או של אדם הזקוק לאפוטרופוס, לחקור כל מי שהוא סבור שיש לו ידיעות הנוגעות לאותו אדם, וחייב הנחקר לענות לפקיד הסעד תשובות כנות ומלאות, זולת אם התשובה עלולה להפיל; ורשאי פקיד הסעד, אם הורשה לכך על-ידי צו בית המשפט, להיכנס לכל מקום בו נמצא או עשוי להימצא אדם כאמור.

שמירת דינים

71. הוראות הסעיפים 69 ו-70 אינן גורעות מהוראות חוק הסעד (סדרי דין בעניני קטינים, חולי נפש ונעדרים), תשט"ו-1955.

מעמדם של
קרובים

72. בכל ענין לפי חוק זה רשאי בית המשפט, גם מיזמתו הוא, לשמוע דעתם של קרובי הקטין, פסול-הדין או החסוי, ככל שבית המשפט ימצא לרצונו לשמעם.

סודיות

73. בית המשפט רשאי לקיים דיון לפי חוק זה בדלתיים סגורות אם ראה צורך בכך להגנתו של קטין, של פסול-דין או של חסוי או להגנת בן זוגו או קרובו של אדם כזה; אין בהוראה זו כדי לגרוע מהוראות הסעיפים 38 עד 40 לחוק בתי המשפט, תשי"ז-1957⁴.

שינוי החלטות

74. בית המשפט רשאי לשנות או לבטל החלטותיו לפי חוק זה אם נשתנו הנסיבות או נתגלו עובדות נוספות לאחר שנתן החלטתו.

ערעור

75. החלטת בית המשפט לפי הסעיפים 8, 10, 26, 27, 28, 29, 33, 45 או 61 ניתנת לערעור כאמור בסעיף קטן (א) של סעיף 19 לחוק בתי המשפט, תשי"ז-1957; החלטה אחרת של בית המשפט לפי חוק זה ניתנת לערעור כאמור בסעיף קטן (ב) לאותו סעיף.

3 ס"ח 187, תשט"ו, עמ' 126.

4 ס"ח 233, תשי"ז, עמ' 148.

סמכות מבחינה
בין-לאומית

- (1) להכריז אדם פסול-דין או לבטל הכרזת פסלות אם מקום מושבו או מקום מגוריו של האדם הוא בישראל;
- (2) לפעול לפי הפרק השני והשלישי לחוק זה בכל מקרה שהצורך לעשות כן התעורר בישראל.

משפט בינלאומי
פרטי

77. על עניני חוק זה יחול דין מקום מושבו של הקטין, פסול-הדין, או החסוי; אולם –
- (1) פעולה משפטית שנעשתה בישראל על-ידי אדם שכשרותו המשפטית מוגבלת או נשללה והיא מן הפעולות שדרכם של בני אדם כאלה לעשות כמותן, וכן פעולה משפטית שנעשתה בישראל בין אדם שכשרותו המשפטית מוגבלת או נשללה לבין מי שלא ידע ולא היה עליו לדעת על כך, תהא בת-תוקף זולת אם היה בה משום נזק של ממש לאותו אדם או לרכושו;
 - (2) לענין פעולה שנעשתה בישראל על-ידי הוריו של קטין או על-ידי אפוטרופוס אין לטעון כלפי צד שלישי שסמכותם של ההורים או של האפוטרופוס היחה מצומצמת מן הסמכות הנתונה להם לפי חוק זה, זולת אם אותו צד ידע או היה עליו לדעת על כך.

בית המשפט
המוסמך

78. הסמכויות הנתונות לפי חוק זה לבית המשפט יהיו של בית המשפט המחוזי, בכפוף להוראות סעיף 79.

שמירת דינים
ושיפוט

79. חוק זה אינו בא לפגוע בדיני נישואין וגירושין; הוא אינו בא להוסיף על סמכויות השיפוט של בתי-דין דתיים ולא לגרוע מהן; ומקום שבית דין דתי מוסמך על-פי דין לשיפוט, יראו כל הוראה בחוק זה – פרט לסעיף 75 – שמדובר בה בבית משפט כאילו מדובר בה בבית דין דתי.

הגדרות

80. בחוק זה –
- ”נציג” של אדם – הוריו או אפוטרופסו הממונה, הכל לפי הוראות הפרק השני והשלישי; ”קרוב” – אב, אם, בן, בת, אח, אחות, סב, סבה, נכד, נכדה;
- ”מקום מושב” של אדם – המקום בו נמצא מרכז חייו; קטין, פסול-דין וחסוי, חזקה עליו שמקום מושבו הוא במקום מושבו של נציגו כל עוד לא הוכח שמרכז חייו נמצא במקום אחר.

הוראות מעבר

81. מי שהוכרז פסול-דין לפני תחילת חוק זה, רואים אותו מתחילת חוק זה כאילו הוכרז פסול-דין לפי חוק זה; מי שנבטלה אפוטרופוס על ידי בית משפט או בית-דין דתי מוסמך לפני תחילת חוק זה, רואים אותו מתחילת חוק זה כאילו נתמנה לפי חוק זה.

ביטולים

82. בטלים –
- (1) סעיפים 91 עד 94, 957 עד 997 למג'לה;
 - (2) סעיפים 50 עד 53 לחוק הקרקעות העותמני;
 - (3) סעיף 2 לחוק המסחרי העותמני;
 - (4) סעיף 5 לחוק העותמני על האגודות;
 - (5) סעיף 5 לפקודת השותפויות⁵.

⁵ חוקי אי, כרך ב', פרק כ"ג, עמ' 1020.

83. שר המשפטים ממונה על ביצוע חוק זה, והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו.

84. חוק זה, תחילתו שלושה חדשים אחרי קבלתו בכנסת.

דב יוסף
שר המשפטים

דוד בן-גוריון
ראש הממשלה

קדיש לוז
יושב ראש הכנסת
ממלא מקום נשיא המדינה

חוק הגנת הדייר (שכירות בדמי מפתח), תשכ"ב-1962 *

הפחתה למשלמי
דמי מפתח

1. (א) ניתנו לבעל בית בעד מושכר, לפני תחילתו של חוק זה, דמי מפתח כמשמעותם בחוק דמי מפתח, תשי"ח-1958,¹ יופחת בחמישים אחוזים הסכום הנוסף שעל הדייר של אותו מושכר לשלם לפי תקנות הגנת הדייר (דמי שכירות בדירות ובכתי עסק), תשכ"ב-1962.²

(ב) ההפחתה לפי סעיף קטן (א) תחיל מיום תחילתן של התקנות האמורות ותסתיים כתום עשר שנים מיום תחילת השכירות שבקשר אליה ניתנו דמי המפתח.

(ג) לענין חוק זה, אין נפקא מינה אם ניתנו דמי המפתח לפני תחילתו של חוק דמי מפתח, תשי"ח-1958, או לאחריה.

(ד) על אף האמור בחוק זה, לא יפחתו דמי השכירות שעל דייר לשלם מדמי השכירות ששילם למעשה לפני תחילתו של חוק זה.

יוסף אלמוגי
שר

דוד בן-גוריון
ראש הממשלה

ממלא מקום שר השיכון ושר הפיתוח

קדיש לוז
יושב ראש הכנסת
ממלא מקום נשיא המדינה

* נתקבל בכנסת ביום ז' באב תשכ"ב (7 באוגוסט 1962); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בה"ח 516, תשכ"ב עמ' 224.

1 ס"ח 261, תשי"ח, עמ' 177.

2 ק"ת 1302, תשכ"ב, עמ' 1810.